

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Deležniki „Kotoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta št. 5, vnaprejem naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitive za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratno oglašje primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Odprto pismo roditeljem nesrečo prinašajoče liberalne stranke in nje glasilo „Narodni list“ v Celju in javni klic za kmečke ljudstvo!

(Pisje Franc Agrež, kmet v Pišecah.)

Resničen pregovor pravi: dobra, poštena roba se sama hvali, ni je treba ponujati. In res, tovarne in tvrdke, ktere si prizadevajo dobro blago preskrbovati, imajo toliko odjemalcev, z delom komaj zmagajo. Potnikov niti ne potrebujejo. Kako pa naj mi torej sodimo o novopečeni liberalni stranki in njenem glasilu: „Narodni List“? Že precej star kmetovalec sem; dobil sem že mnogo, mnogo časopisov na ogled, od vseh političnih strank; pa tolike vsiljivosti, kakor je pri vaši novi stranki, še nisem doživel.

Koj s prvo številko ste mi začeli pošiljati vaše glasilo „Narodni List“. Jaz sem vam kakih šest števil v presledkih vrnil z opombo: Lista od stranke, ki ruši mir, slabi je itak ubogi naš narod slovenski; razdira složnost naših boriteljev, ne sprejemem! Kljub temu mi list vsiljujete vedno. Dobro! le pošiljajte mi list dokler hočete, povem vam le javno, da za vašo, obrekovanja, natolcevanja, zavijanja in črnenja politikov naše kmečke zveze polnega časopisa plačal nikoli ne bom niti vinarja. Znani so mi tudi drugi tovarši, kterim enako kakor meni list vsiljuje, čeravno so vam več števil vrnil. Tako silno se še ptujka krola ne vsiljuje. Ta vsiljivost jasno označi vrednost vaše nove, liberalne stranke, ktere porod je prinesel neizmerno nesrečo za naš ubogi stiskani narod slovenski, je razdril složnost v delovanju slov. rodoljubov, razburil narod, zanetil ogenj sovraštva v slovensko politiko, kar narod strašno sklobi.

Dragi tovariši kmetje! Dobro vem, da kakor meni in tovarišem v moji okolici, tako se vsiljuje liberalno glasilo novorojene brezverne stranke, „Narodni List“ tudi vam po širni slovenski domovini. Kdor ni in ne misli biti naročnik, naj vrne vsiljeni list, sicer ga bo moral plačati. Kdor se ni od „Narodnega Lista“ zastrupljen in ima še zdrav um in pamet, ne sprejema liberalnih listov, zlasti ne talsila novorojene liberalne stranke v Celju, da se ne zastrupi. Kmetje, vrnite „Narodni List“ vsi, kteri niste sami sebi sovražniki. Liberalne ideje izhajajo zgolj iz brezverstva, niso za noben stan koristne, vendar tudi za noben stan niso tako neposredno škodljive, kakor ravno za naš kmečki stan. Nesrečni nasledki liberalne politike povzročajo naše žulje in segajo v naše žepce.

Maša sv. Vavla.

(iz „Malostranskih pripovedek“ Jana Nerude poslovenil Podravski.)

Sedel sem čisto spodaj ob stopnicah, ki drže na cerkveni kor, ter si komaj drznil dihati. Skoz priprte mrežaste duri sem si lahko dobro ogledal cerkev: na moji desni strani se je nahajala srebrna rakev sv. Janeza Nepomuka, a na drugi strani je bila zakristija. Večernice so se že davno končale; cerkev sv. Vite je bila prazna. Samo pri rakvi sv. Janeza je klečala moja pobožna mati, zatopljen v molitev, a sem od kapelice sv. Vavla* se je blizal cerkveni stražnik, izvršivši svoj poslednji obhod po cerkvi. Sel je za kake tri korake oddaljen mimo mene ter krenil proti izhodu pod kraljevim „oratorjem“, zaropotal s ključi, zaprl duri na ključ in hoteč se prepričati, če so mar dobro zaprte, potegnil jih za ključ. Med tem, ko se je bil odpravil dalje, je moja mati vstala, se prekrizala ter odšla ob enem s stražnikom. Spomenik mi je zakril oba, jaz sem čul samo njune glasne korake in posamezne glasove njunega razgovora, na kar sta se pojavila na drugi strani zakristije. Tu je stražnik zaropotal z durmi; znova se je čul glas zapirajočega zapaha in je zasklepetala kljuka pri durih, na kar se je napotil k desnemu izhodu. Še dvakrat sem čul zapiranje zapahov in evo, ostal sem sam v zaprti cerkvi! Neki čudni občutki so se me polastili: po hrbtu mi je curil nek vroč tok, katero čutilo pa nikakor ni bilo prijetno.

* V velikanski stolnici sv. Vite v Pragi se nahaja tudi rakev sv. kralja Vavla.

Oddelek v cerkvah za visoke dostojanstvenike, kjer se nahaja oltar s križem. V cerkvi sv. Vite se nahaja oratorij Ladislava II. od 1493 l.

Tovariši, pristopajte trumoma k naši Kmečki zvezi in pri prihodnjih volitvah stojmo kot en mož za kandidate, kateri so postavljeni od naše zveze in na naš program, brez ozira, kterege stanu so. Kmet, ki zabavlja zoper našo kmečko zvezo ali vsaj stoji v vrstah, ki so naši zvezi sovražne, ki črnijo in blatijo njene politike in nastavljen kandidate, je zaslepljen in pluje sam v svojo skledo.

Da bomo vedeli se ravnati pri prihodnjih volitvah, naročajmo si trumoma, vsaj za ta čas, „Posavsko stražo“ v Brežicah ali „Slov. Gospodarja“.

Sedaj pa se vrnimo k novopečeni liberalni stranki in njenemu glasilu „Narodni List“. Kdor se še ni popolnoma navzel liberalnega strupa in strasti in ima zdravo pamet, naj pazljivo čita ta liberalni list, in z lahka se bo prepričal, da list črdo laže, ostudno napada sotrudnike, ki so na naši strani, jih črni, njih delovanje na zloben način zavija. Najbolj pa ima na muhi naše kandidate, in po vzgledu kranjskih liberalcev, naše duhovnike. Iz tega pa lahko vsak razvidi, da taka stranka ni krščanska in njeno glasilo ni sposobno, da bi ga pošten krščanski mož čital, zato pa: proč žnjim!

Naša Kmečka zveza je postavila dva kandidata iz kmečkega stanu g. Roškarja in Pišeka. Cenjeni bralci, blagovolite se prepričati, kako vzgledna kmetovalca sta; toda, ker nista pristopila k liberalni stranki, nju je liberalno glasilo „Narodni List“ oblatil pred svetom, kakor da sta najbolj zanikrna moža. Iz tega se lahko vsak prepriča, kako nepoštena je nova liberalna stranka. G. dr. Benkovič deluje požrtvovalno in neumorno za pravice Slovencev s tako vnuem in energijo, s kakoršno še noben politik v Brežicah deloval ni; pa glejte, ker je on na naši kmečki strani in je postal kandidat na programu naše kmečke zveze, ga „Narodni List“ črni in napada, liberalci mu pošiljajo brezimna pisma z najnesramnejšimi vsebinami, da se človeku kar studi. Dne 17. svečana so ga liberalci naravnost vprašali, če ga ni sram, da se kot akademik med kmete meša. — Glejte, dragi tovariši, v očeh liberalcev kmetje nismo vredni, da bi akademik, doktor z nami govoril in nas zastopal?

Naša Kmečka zveza potrebuje neobhodno nekaj visokoučenih juristov v državnem zboru. S samimi kmeti ne bi dosti dosegli. Zato bodimo le hvaležni dr. Benkoviču, da je našo ponudbo sprejel. Bolj delavnega kandidata bi zastoj iskali. Stojmo kot en mož vsi za njegovo izvolitev.

Kmetje, liberalci se hvalijo, da so boljši kristjani kakor mi. To je eno in isto, kakor če nemčurji rečejo: mi smo boljši Slovenci ko vi.

Črez nekoliko trenutkov sem urno poskočil, izvlekel iz žepa svoj robec in kolikor mogoče krepko povezal z njim obe polovici mrežastih durij, ki so se zapirale samo s kljuko. Nato sem urno stekel po stopnicah na prvi hodnik kora, stisnil se k zidu, toda mahoma se znova vsedel na stopnice. Vse to sem delal vsled previdnosti. Bil sem trdno uverjen, da se duri še enkrat odpro, da spuste tje kaj pse, ki imajo stražiti cerkev. Mi, cerkveni strežaji končno nikdar nismo videli teh cerkvenih psov ter niti nismo slišali njih lajanja, toda mi smo si pojasnovali, da se nahajajo trije, da so precej veliki, prižasti, zlobni, povsem podobni onemu „buldogu“ kralja Vavla, ki je bil naslikan za velikim oltarjem. Onaj, pravijo, nikdar ne lajajo, kar je baje znamenje samo hudobnih psov.

Vedel sem, da veliki psi znajo odpirati kljuko na durih, radi tega sem duri z ruto spodaj krepko povezal. Sodel sem, da na ta način oni ne morejo dospeti k meni na kor. Jutri, ko jih stražnik znova odpelje, pa sem zamogel zopet brez vsake nevarnosti oditi. Meni je bilo mar le za to, da prebijem noč v cerkvi sv. Vite, toda skrivoma pred vsemi drugimi. Stvar je bila zelo važna. Mi fantje smo dobro vedeli, da sv. Vavla vsaki dan služi sv. mašo v svoji kapelici, a to o polnoči. Odkritosrečno rečeno, jaz sam sem povedal to novico svojim tovarišem. Imel pa sem jo iz dobrega, povsem verodostojnega vira. Stražnik Havel — kterege so radi njegovega dolgega nosa klicali Havalakljunača — stražnik Havel je pravil o tem mojim starišem pri nas doma in me je pri tem tako čudno gledal, da sem takoj pogodil njegovo željo, češ, naj bi tudi jaz izvedel to tajnost. Pa sem povedal to bližnjim svojim tovarišem, na kar

Liberalna stranka je nastala iz ljudi, ki so si s protiverskimi dejanji vest obtežili. Da bi si vest lažje udušili, si začnejo domišljati, da ni Boga, ne nebes, ne pekla, ne hudiča. Ker pa vejo, da smo kmetje v veliki večini še verni kristjani, tajijo sedaj pred volitvami proti nam svojo nevero. Le pozlejte malo, ljubi tovariši kmetje, marsiktere liberalne agitatorje niste videli mesece in mesece v cerkev iti. A sedaj pred volitvami vam hodijo kaj pridno k sv. maši. Ali ne samo zato, da bi nas lažje slepili? Proč z vsemi, ki stojijo v vrstah liberalne stranke! Stojmo trdno za kandidate, ki so postavljeni od naše Kmečke zveze, to kliče svojim tovarišem

Franc Agrež, kmet v Pišecah.

Politični ogled.

— Cerkevno premoženje in duhovniške plače. V St. Petru na Notranjskem je govoril na evnetno nedeljo voditelj Slovenske ljudske stranke dr. Šusteršič tudi o cerkvenem premoženju in o duhovniških plačah ter rekel: „O cerkvenem premoženju upijejo liberalci, ker so izračunali, da ima katoliška cerkev v Avstriji 813 milijonov cerkvenega premoženja. V to pa so prištete vse cerkvene stavbe, katerih nekatere so po mestih vredne na milijone, ker so jih verniki prostovoljno tako dragoceno zgradili, vštete so vse monstrance, vsi kelhi itd. — seve se potem „cerkvenega premoženja“ nabere, ali pa kaj to nese? (Klici: Nič!) Pred šestimi leti so liberalci agitirali, da bodo na Dunaju predlagali, naj se cerkveno premoženje razdeli, na Dunaju so bili pa o tem tihi, ker so vedeli, da bi bilo to tako neumno, da bi se jim še Drobničeve krave smejale. Liberalci vpijejo tudi, da so se duhovnikom zvišale plače za okroglo devet milijonov. To ni res. Za celo Avstrijo znaša zvišanje 4 milijone 800.000 kron, tako da pride na vsakega prebivalca 25 v. Tudi liberalci so za to glasovali in celo dr. Tavčar. Pobiljšale so se pa plače le tistim duhovnikom, ki imajo slabe fare in slabo službo. Tisti duhovniki, ki imajo dobre fare in pa škol morajo še sami plačevati. Duhovniki so skoro vsi kmečki sinovi, zakaj bi ravno duhovnikom ob sedanjih draginjah nič ne privoščili? Zakaj na liberalci in socialdemokrati tako molče o Rotšildu, kterege bilanca znaša 11 tisoč milijard, t. j. 440 milijonov vsako leto in 1 milijon 200.000 kron na dan. To bi se pač bolj splačalo deliti kot cerkveno premoženje, a liberalci in socialdemokrati vidijo povsod le samo „cerkveno premoženje“ in duhovnike „pred judom se pa skrijejo!“

mo trdno sklenili, ogledati si to polnočno sv. mašo. Sv. Vavla je bil naš ideal. Ker sem poizvedel za to skrivnost poprej negi drugi, imel sem tudi jaz pravico prvenstva, in radi tega sem danes prvi izmed treh sedel na spodnjem koru, zaprt in ločen od ostalega sveta.

Vedel sem, da si doma radi mene ne bodo delali skrbi. S pomočjo laži, katere se radi poslužijo mnogi devetletni fantalini, se mi je posrečilo „naplavšati“ mater, da je moja teta, živeča na drugi strani mesta, izrekla željo, da naj prebijem ta večer pri njej. Končno sem tudi ondi nekekrati že prenočil, drugo jutro pa mahoma odšel v cerkev, da sem ondi opravil svojo dolžnost cerkvenega strežaja. Ako sem se konečno tudi nekoliko zagovoril, kaj bi to značilo; v tem slučaju bi zamogel vsaj povedati, kako je sv. Vavla služil sv. mašo! Zdelo se mi je, da postanem takrat takšna važna oseba, kakor starka Vihromer, mati hradžanskega mizarja Simra, ki je ob času kolere s svojimi lastnimi očmi videla, kako je presveta Devica Marija iz kapucinskega samostana, ogrnjena s svojim zlatim plaščem, hodila po noči po Loretanskem trgu na Hradšanih ter škropila hiše z blagoslovljeno vodo. Narod se je takrat tolažil z nadejo, da se po tej poti reši nesrečne obiskovalke; ker pa je kolera razorajala še huje nego poprej, zlasti v hišah poškopljenih z vodo, jeli so to zadevo pojasnovati že povsem drugače, namreč, da je Devica Marija škropila one svoje sosede, katere je želela videti pri sebi v nebeškem kraljestvu.

Sleheri je menda že bil vsaj za trenutek sam v kaki prazni cerkvi ter iz lastne iskušnje ve, kako

* Grč na levem bregu reke Vltave — Hradšani, na katerem stoji tudi cerkev sv. Vite.

Današnja številka ima „Naš Dom“ kot prilogo.